

I. Bakalářská práce

Petra Ulbrych Pavienská, Malíř Josef Jíra

Vedoucí práce: Mgr. Marie Rakušanová

Posudek vedoucího práce:

Letos v červnu uplynul rok od smrti malíře Josefa Jíry a je zcela nepochybné, že tvorba tohoto umělce by si zasloužila důkladné zpracování v rozsáhlejší monografii. Studie a publikace, které byly doposud Jírovy věnovány, poskytují sice množství nesmírně zajímavého materiálu (zmiňme především publikaci z roku 1997, která zpřístupnila množství Jírových nanejvýš zajímavých deníkových záznamů), jsou však spíše užitečnými podklady, které by bylo vhodné syntetizovat v podrobnější a rozsáhlejší monografii. Bakalářská práce Petry Ulbrych Pavienské tuto mezeru samozřejmě nezaplňuje (vzhledem k nárokům, kladeným na bakalářskou práci by to ani nebylo možné), ukazuje však, že její autorka, bude-li se tímto tématem zabývat v budoucnosti důkladněji, má všechny předpoklady pro to, podobnou monografickou práci vytvořit.

Autorka práci logicky strukturuje: V úvodní části, věnované životu a tvorbě Josefa Jíry nejen kompiluje, ale můžeme říci, že syntetizuje informace z dosavadní literatury. Kromě toho, že uváděné události z Jírova života vhodně komentuje a vyvozuje z nich správné závěry pro autorovu tvorbu, zakomponovává do nich také důležité mezníky Jírova uměleckého vývoje (důležitý cyklus *Oči* – str. 12-14, *Jírovy Portréty* – str. 15-16). Činí tak proto, že v části práce, věnované vlastní Jírově tvorbě, se hodlá věnovat především Jírově tvorbě s duchovní, potažmo křesťanskou tematikou. První části práce je možné vytknout pouze jeden drobný nedostatek. V roce 2005 byla na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně Kristýnou Zajícovou obhájena bakalářská práce *Josef Jíra – Portréty* (vedoucí práce Alena Pomajzlová) a Ulbrych Pavienská tento fakt ve stati *Portréty* (s. 15-16) neuvádí. Ovšem vzhledem ke krátkému časovému odstupu práce Ulbrych Pavienské od práce Kristýny Zajícové a samozřejmě také vzhledem k faktu, že Zajícová práci nepublikovala, lze podobný nedostatek skutečně považovat za zanedbatelný.

V následující části se Ulbrych-Pavienská zabývá Jírovými prostředky uměleckého vyjádření (s. 19-20). Soustředí se ovšem především na „médiá“ – malbu a koláž, grafiku a desky, méně už se věnuje rozboru Jírových výtvarných forem a jejich stylovému vývoji, což považují za nedostatek, který by bylo třeba v budoucnu odstranit. Tuto část sice částečně

nahrazuje kapitola v oddílu Život a tvorba nazvaná Proměny v tvorbě (s. 8-10), přesto je ale její absence stále citelná.

V rozboru děl s duchovní tematikou, nacházejícím se v dalším oddílu práce (s. 24-28) by myslím bylo vhodné důkladněji zpracovat vztah této části Jírovy tvorby k tradici zobrazování křesťanských námětů, tedy ke křesťanské ikonografii. Vzhledem k tomu, že je tato část těžištěm práce, byl by myslím podobný důkladnější rozbor vhodný (a to i v případě, že Jírovo vymezení k této problematice by bylo označeno za negativní). V souvislosti s touto poslední částí bylo myslím vhodné také zmínit text Miloše Doležala Svaté pocity pana Jíry, který vyšel v roce 1998 v *Kritické příloze Revolver revue* (DOLEŽAL, Miloš, Svaté pocity pana Jíry, *Kritická příloha Revolver Revue*, 1998, č. 11, s. 49-50) a pak články samotného Jíry, ve kterých se hlásil ke své víře (např. JÍRA, Josef, Víra patří k mé cestě, *Katolický týdeník* 1992. Roč. 3, č. 37, s. 4)

Pozitivně hodnotím také ochotu studentky nevyhýbat se politickým souvislostem Jírova života a tvorby (např. zmínka o určitých kompromisech, uzavřených Jírou s režimem, aby mu bylo umožněno cestování – s. 16, nebo snahu dešifrovat, co režim v Jírově tvorbě provokovalo). Zajímavé by bylo ovšem zhodnotit také Jírovu angažovanost ve veřejném životě po roce 1989. To by umožnila práce s některými Jírovými články, publikovanými v 90. letech v denním tisku. (Např. JÍRA, Josef, Nestydatá kultura ještě jednou, *Rudé Právo*, Roč. 3, 1993, č. 57, s. 1, 9 - JÍRA, Josef, Špičky ledovce a rovnání charakterů, *Právo* Roč. 5, 1995, č. 221, s. 4 - Josef Jíra, Otevřený dopis Josefa Jíry prezidentu Václavu Havlovi, *Rudé právo*, Roč. 4, 1994, č. 226, s. 7) Úzce s touto částí Jírova života a tvorby souvisí myslím také jeho spor s ředitelem Národní galerie Milanem Knížátkem, o kterém se Ulbrych-Pavienská zmiňuje ve velmi užitečné kapitole Soudobé názory na malíře (s. 29), kde postoje kritiky vůči Jírově tvorbě shrnuje s chvályhodnou objektivitou a nezaujatostí.

Práci Petry Ulbrych Pavienské doporučuji k obhájení.

V Praze dne 10. 8. 2006

Mgr. Marie Rakušanová

